

ВЕБ-САЙТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОШИРЕННЯ СТАТИСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Осауленко Олександр Григорович,

доктор наук з державного управління,
професор, член-кореспондент НАН України,
ректор,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Одним із ключових завдань офіційної статистики є доведення статистичної інформації до її безпосередніх користувачів у найкращий та найзручніший для них спосіб, що передбачає забезпечення таких умов надання інформації, які є одночасно прийнятними як користувачу, так і розробнику (статистичній службі). Сюди належать питання форми подачі інформації (у тому числі рівня її деталізації), вартості розробки і ціни, умов оплати чи безкоштовного надання, а також детального, своєчасного та повного інформування потенційних користувачів про формати й умови отримання інформації [1].

Базовим стандартом поширення статистичної інформації є керівний документ Міжнародного валютного фонду – «Керівництво щодо стандартів поширення даних» від 2007 року. Міжнародні рекомендації щодо стандартної форми представлення статистичної інформації узагальнені у виданому ОЕСР в тому ж році керівництві «Довідник зі звітності та представлення даних і метаданих» [2].

В Україні ключові питання роботи з користувачами статистичної інформації визначені нормативним документом «Політика поширення статистичної інформації органами державної статистики», затвердженим Державною службою статистики України у 2015 році на основі національного законодавства у сфері статистики та інформації [3].

У сучасних умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та зростання доступу користувачів статистичної інформації до Інтернету для більшості статистичних служб веб-сайти стали головним засобом і основною складовою системи поширення інформації [4]. Очевидно, що у найближчій перспективі використання Інтернету стане найбільш застосовуваною технологією поширення статистичної інформації, а офіційні сторінки статистичних служб – найзручнішим і найдоступнішим джерелом статистичних даних для користувачів. У таких умовах веб-сайт статистичної служби повинен задовольняти таким критеріям:

- мати просту структуру та зручний інтерфейс;
- містити всю доступну базову інформацію;
- надавати доступ до загальної бази даних;
- забезпечувати систематичне оновлення представленої інформації;
- надавати користувачам сервіс пошуку інформації;
- містити розділ з інформацією про статистичну службу (структура, керівництво, контакти, законодавство, історія тощо);

- містити основну інформацію для респондентів (статистичні форми, графік їх подання та відповідні інструкції);
- містити основну інформацію про методологію статистичних спостережень та якість даних;
- містити інформацію про умови отримання інформації за запитами (безоплатно та платно);
- надавати користувачам можливість реєструватися та створювати «особисті кабінети».

Важливими умовами функціонування веб-сайту є його проста структура та зручний інтерфейс, що дозволяє користувачу швидко зорієнтуватись у пошуку необхідної інформації. Як правило, статистичні служби структурують власні сайти за темами («Про нас», «Законодавство», «Методологія», «Звітність» та ін.), статистичними галузями («Статистика промисловості», «Статистика сільського господарства», «Статистика населення» та ін.) та статистичними продуктами («Публікації», «Прес-випуски» та ін.).

Максимально простою для розуміння та використання має бути головна сторінка веб-сайту: назви різних розділів мають бути короткими, але абсолютно зрозумілими. В ідеалі доступ користувачів з головної сторінки сайту до інформації з інших розділів має забезпечуватися одним клацанням «миші». Важливо, щоб із головної сторінки також надавався доступ до баз даних, що дозволяє користувачам робити власний вибір необхідних даних і будувати відповідні таблиці, діаграми та графіки.

Корисними та зручними для відвідувачів є функція пошуку на веб-сайті та спеціальні можливості для користувачів з особливими потребами (можливість збільшення картинки, звуковий супровід тощо). Важливою з позиції взаємодії з користувачами є також їх реєстрація на сайті; маючи такі реєстри користувачів, статистичні служби можуть активніше їх інформувати (наприклад, за допомогою використання адресної розсилки інформаційних повідомлень), а також залучати до співпраці, проводити опитування й анкетування з метою вдосконалення своєї діяльності. Але це в жодному разі не означає, що зареєстровані користувачі повинні мати будь-які привілеї щодо першочергового отримання даних, бо порушує принцип офіційної статистики – забезпечення одночасного доступу до інформації для всіх.

Оскільки однією з головних умов розповсюдження даних є те, що статистичні продукти й послуги мають бути добре зрозумілі користувачам, при поширенні інформації за допомогою веб-сайту особливо важливу роль відіграють метадані (дані про дані). Метадані повинні містити всю інформацію, яка б дозволяла користувачам правильно й легко використовувати статистику, за такими складовими:

- описова: назва, визначення, стислий огляд, статистичні величини (кількість, сума, середні й т. ін.), одиниці вимірювання, змінні, звітний період, періодичність тощо;
- якісна: дотримання терміну оприлюднення (запланована дата та фактичний строк публікації), надійність (характеристика достовірності, можливе відхилення, фактори, що впливають на загальну достовірність),

причини можливих помилок в оцінці, вибірка, методи збирання, оброблення і розрахунку даних, їх порівнянність (у часі, за галузями статистики, міжнародна зіставність);

– практична: форми та канали поширення, способи доступу (на сайті, за запитом і т. д.), розцінки (платно / безоплатно, способи оплати).

Список використаних джерел

1. OECD. Glossary of Statistical Terms. Survey (2005) Retrieved from <http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=3004>.

2. OECD. Data and Metadata Reporting and Presentation Handbook (2007). Retrieved from <https://www.oecd.org/std/37671574.pdf>.

3. Про затвердження Політики поширення статистичної інформації органами державної статистики: Наказ Державної служби статистики України № 339 від 24.11.2015 р. URL:

http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2015/339/339_2015.htm.

4. Осауленко О. Г. Офіційна статистика в системі національної інформації безпеки: моногр. К.: ТОВ «Август Трейд», 2017. 36 с.

ІНФОГРАФІКА ПРИЧИН НЕЗАЙНЯТОСТІ БЕЗРОБІТНИХ В КРАЇНІ

Червона Світлана Петрівна,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри статистики,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

Одним із важливих напрямів для характеристики соціально-економічної ситуації в країні, оцінки та аналізу макроекономічної політики уряду є дослідження стану та причин безробіття. При цьому важливе значення для розуміння природи безробіття має дослідження причин незайнятості.

За даними вибірових обстежень економічної активності населення (2010–2018 рр.) та робочої сили (2019 р.), що проводились Державною службою статистики України у 2010 році [1], основними причинами незайнятості безробітних у віці 15–70 років є такі: вивільнення з економічних причин (33,0%), звільнення за власним бажанням, за угодою сторін (27,2%), не працевлаштування після закінчення закладів освіти (15,5%), звільнення у зв'язку із закінченням строку контракту (10,0%). У 2017–2019 роках структура безробітних за причинами незайнятості дещо змінилась (рис. 1):

– у 2017 році до 34,5% збільшилась частка звільнених за власним бажанням, за угодою сторін, яка сягнула піку у 2019 році,

– у 2017 році на 9,8 в. п. зменшилась частка вивільнених з економічних причин, яка продовжила зменшуватись і в 2018 році, проте незначно збільшилась у 2019 році,